

Mapa Anny

Kosti

Dítě, které nepije mléko, olizuje aspoň stěnu. První vzpomínka: ležíš v posteli a olizuješ stěnu, protože ti v kostech chybí vápník. Tvoje tělo myslí za tebe, jsi skoro zvíře, jsi šťastná a nevíš o tom.

Rty

Rty jsi zdědila po matce. Jsou jako její podpis na tvém těle. Signatura hotového díla. Dlouho jsi měla problém kohooliv líbat. Pripadala sis, že skrz tvé rty muži libají tvou matku. Libají nekonečnou řadu žen, která se těsní za tebou a svazuje se kamisi do temnoty. Přišla jsi na svět jako rukojmí, Anno. Aniž bys o tom měla nejmenší tušení, vstoupila jsi přímo doprostřed zákopové války, kterou tvá matka vedla se svou vlastní matkou. Bojovalo se nejstrašnější zbraní všech dob: dětmi.

Tvá babička byla obdivuhodná žena. Jedna z těch bývalých krasavic, inteligentní, vzdělaná, chladná. Členka profesorského sboru na konzervatoři. Její muž byl inženýr a není třeba o něm víc mluvit, protože muži v tvé rodině vždy představovali jen jakési náhodné převážky hlavní ženské linie, po které jako po hromosvodu probíhala veškerá energie napříč generacemi. Tvá

babička si pořídila dítě a začala na něm dřít. Tak se narodila tvá matka, Marie.

Marie nebyla dítě, ale projekt. Žila v naprostém bláhobru, odmalicka byla seřezena jako dokonaly stroji. Její život se s jemným chraštěním, jaké vydávají ozubená kolečka nejpřesnějších švýcarských hodiněk, posunoval od stupně k stupni. Od tří let hrála na klavír, učila se francouzštinu, angličtinu a rusky, vystudovala konzervatoř, nastoupila na práva. Někdy v té době ta dospěla, inteligentní a děsivě krásná žena počtla v životě jakýsi nedostatek. Poctila přesněji řečeno nedostatek života. Jako by někde v tajné zásuvce naší vlastní konstrukční pláň, jako by nedopřítelným otevřela kapotu svého života a spartila všechny ty promazané, naplno pracující válce. Všechny koňské síly, které ze sebe poslušně ždírnala, podle toho, jak její matka zrovna sesílápa plyn.

A tak Marie, ta krásná žena, kolem které právě začínali omdlévat smrtelně zamlouvaní spolužáci, samým zoufalstvím psali básně a pokoušeli se oběsit na tělocvičném nářadí, započala svou revoluci. Porodila dítě prvnímu libovolnému muži, který představoval naprostý protiklad světa rodičů, a jedinou ranou tak usmrtila vše, co v ní léta pečlivě pěstovali. Našla si neschopného zkrachovalého učitele fyziky pokřiveného melancholií a alkoholem. Pevně uchopila svého nemožného muže oběma rukama, namířila jej proti své matce a do její zkoprnělé tváře vystřelila jediný projektil jménem Anna.

Levý koutek rtů

Tváji příchod na svět byla katastrofa. Zásáh byl strašný, ještě dlouho po něm měli všichni zalehlé uši a komunikovali výhradně

znakovou řečí hysterie. Slova nikdo neposlouchal, nic neznamenala. Mluvil se především rukama a očima. Všechno se ob-racelo v sloup, gesta zuřivě poletovala vzduchem. Tak nějak se rozcházeli hluchoněmí mlenci.

Když se tví prarodiče vzpamatovali, přešli do protiroku: ještě jsi ani pořádně neuměla mluvit, a už tě učili hrát šachy, učili tě nory a abecedu. Tvoje matka proti té intelektuální šikaně ze všech sil protestovala, odnáučovala tě šachy, vedla zuřivě svobodomyšlnou výchovu, jak jsi rostla, přihlašovala tě do nej-různějších alternativních školek a škol, kde se neznámkovalo, děti se nikdo nesměl ani dotknout, všichni jen po špičkách ob-cházeli kolem a pozorovali, jak mystická síla dětství prochází skrz malé tvory, všelijak je posunuje sem a tam v zeleni zahrad a vychovává je k přirozené moudrosti.

Jenže některé děti (ty) ze samého mystéria zařínaly koktat, počítávaly se do svých deseti let a vůbec trpěli vší tou přiroze-nou moudrostí. Tvůj otec, který zatím na pozadí bitev, s nimiž nechtěl mít nic společného, propadal hlubšímu a hlubšímu ste-sku po čemsi nevyšlovitelném, psal mizerné básně a pil, nakonec rozhodně prohlásil (až ženy na veřejnu užasle spustily zbraně), že půjdeš z ezoterické školy pryč. Po večerech s tebou seděl v kuchyni u praskající trubice zářivky a celé hodiny tě trpělivě doučoval matematiku.

Nikdy jsi nevěřila, že by k němu tvá matka cítila něco hlu-b-šho. Byl to prostě člověk, který se ve správnou chvíli ocitl na správném místě. Otec tu věc bezpečně tužil, ta předtucha jej svazovala a vysávala z něj poslední zbytky vůle. Ujprmně svou matku miloval, a jako všichni zamilovaní lidé odmítal některé věci vidět. Žil jen s předtuchou, kterou od sebe zaháněl, skrýval před ní tvář do díaní a píl.

Všechno se to nakonec usadilo v levém koutku jeho rtů: už se neodvažoval s tvou matkou mluvit, neodporoval, vždy rmu jen slabě cukl rat. Báł se, že o ni přijde. Věděl to. Ten strašný smutek skryl do milimetrového pohybu svých rtů. Byl to nej-menší možný pokus o úsměv. Milimetrový záblesk naděje, že se věci i přes jejich strašné svazování jasným směřem můžou ještě zvrátit.

A tys měla otce ráda, mělaš ho ráda i s jeho smutkem. Od-malíčka vás pojilo tajně spiklenectví. Vůbec jsi neuznamenal, že ses stala bitevním polem, na kterém válí ženská čest tvé rodiny. Viděl to ale otec. Před bítaním udíkal a tebe bral s sebou. Byl geolog, miloval hlinu a zem, vnitřek planety. Bral tě do hor, celé hodiny s tebou vydržel ležet na zádech v trávě a dokres-lovat tvou představivostí tvary mraků. Učil tě rozpoznávat mi-nerály a horniny a tys všechny ty kameny začala milovat, pro-tože ani jeden nemluvil a ani jeden po tobě nic nechtěl. To byly vůbec nejhezčí vzpomínky z tvého dětství.

Občas tě brával za svým vlastním otcem, starým horníkem se skleněným okem a zničenou páteří: strašně kouřil a mlčel. Měla jsi ráda jeho křivý pohled – skleněné oko ho neposloucha-lo, viselo svobodně v jeho hlavě. Dýval se špatně. V tom záhad-ném slepém místěš ses cítila v bezpečí. „Vidíš mě, dědo?“ prala ses, mávala rukou, vyplazovala jazyk a děda se jen usmál a vy-dechl kouř. Byla to obrovská úleva, i když jsi ještě nechtápala proč – ten pohled, který nemířil přímo, nezářil jako lampy při výslechu, pohled, který o tobě věděl, ale nechával ti prostor, ve kterém se dalo žít.

Otec i děda byli jako dva kameny. Zaprášené zkameněliny zapomenuté kdysi ve vitrinách, kolem kterých zuřila válka. Její ozvěny ještě občas kdysi hluboko v sobě zaslechněš. Někde

vrobě se dál napřezádnou přesunují oddily armád děkno zaniklých říši. Boj pokračuje, ale už nikoho nezajímá. Tvá matka je deset let rozvedená, nikdy se nezapamatovala ze smrti tvé babičky, žije v jakémisi novém vztahu, vede spoustu jiných bitev.

A ty sis jednou ráno vzrcaďle všimla, že se ti v levém koutku rtů mlhl ten drobný tik. Ten drobný pololúsmev, který znamená strask, ale i poslední naději, že všechno ještě může nabrat jiný směr. A hlavně znamená tátu: nejradši bys ten nervový záškub pochovala v náručí, tak ti byl milý, s takovou radostí jsi jej uvířala v mapě své tváře. Nesla jsi ten tik na svém obličejí jako nějaký šperk a celý den ses dotýkala rtů.

Nos

Nanávděla jsi své dospívání. Nikdy se ti nic tak rychle nekazalo před očima jako tvé tělo v té době. Kolem tebe se kazila celá třída. Všichni ti jarní chlapi, kteří byli cítit jakousi novou, nezrná-mou rounou. Dodnes si pamatuješ ten štěněčí pach. Rudli a ho-llili si zárodky knírů, hlas se jim v ústech měnil. Milovali jak dobytek.

Dospívání představovalo neustálý problém s tělem. Tělo v té době bylo jako špatně padnoucí šaty, všude něco tlačilo a škrtilo a každý měl svůj malý děs. Všem se zdálo, že mají odstáté uši, dlouhé krky, příliš rovné, nebo příliš vlnité vlasy. A všichni měli bez výjimky pravdu: všechno na nich bylo přerostlé. Donesla dětské ouško bylo najednou až příliš uchem, rtk, reem, hlavěka hlavou. A do toho plhy, kazky pleti, ohryzky, které s chrupavčí-ým praskolem narostly vyděšeným chlapcům na krcích snad přes noc.

Nikdo moc nevěděli, co si s tím vším počít. Jak s tou novou hmotou pohybovat, jak se v ní zabýdlet. Všichni zděšeně pozov-

rovali své tváře, uši a ohryzky v odlasečch vrtin, v proskleňch dverčích školních jídeln, v rurové vypoukliné lžice, v displejích kalkulaček. Stále natáčeli hlavu, aby zkontrolovali, jestli tam jejich nešťastné ucho, brada nebo ohryzek pořád trčí.

Těla v tomhle vývojevém stadiu nemá nikdo příliš v lásce. Dokonce i dívky ve dvanácti vypadají huivástky. Najednou mají příliš mnoho rukou a nohou, všude je jich plno, pořád v nich něco vrbouchuje, jsou náchylné k rozjívění, spolčují se, hystericky se chichotají a rudnou. Udiveně zírají na své zdůřelé hrudníky. Je to celé takové jarní – ale zle jarní, přetážené a příliš dychtivé. Jak jen jsou strašně všechny ty školní třídy plující v tro-pické horečce, celé to vrění a bujení silně čpící něčím lepka-vým. Všechno se připravuje na soulož, kterou ale ještě nikdo neumí.

I ty jsi měla svou noční můru. Tvůj krápný nos se pro tebe stal peklem, protože ti připadal velký. Dovedla jsi o něm přemýšlet dlouhé hodiny. Byly celé dny, které jsi zasvěřila nosu. Celé nekonečné bezesné noci.

Nos se kopíroval do všech oblastí tvého života. Expandoval. Začala sis česat vlasy, cuchala jsi je, aby nabýřaly na objemu. Objem vlasů měl zastínit objem nosu. Do tváře sis neustále nechala padat jeden pramen – špatně jsi viděla, ale cítila ses za ním bezpečněji.

Začala sis malovat oči. Každé ráno jsi je před zrcadlem obušila černou tužkou. Akazkým dnem jsi přidala trochu lžička. Výrazné oči měly přebít výraznost nosu. Jentže nos, ten podvodník, jako by tím naopak narostl. Sám neustoupil ani o krok. Ze své neotřestelné pozice ovládal své vlasy a teď už i tvé oči. Z řas se ti neustále drotilly uhnělané kousky šminky. Bala ses plakat. Líce bys měla celé černé.

V tom období jsi neustále něco umísťovala do své tváře. Neustále ses pokoušela změnit její proporce. Vyrážela jsi svému nosu překážky, diskriminovala jsi jej. Nostila jsi obrovská sluneční brýle, výrazné náušnice, čím dál extravagantnější účesy. Začala jsi kouřit, přestože ti cigarety ani trochu nechtunaly. Jakmile se cigareta dostala do tvé tváře – jakmile se přiblížila k tvým rtům, strhla na sebe pozornost. Ale přesto v tom všem vězel nos. Ovádl tvou ruku, pohyb, kterým jsi nešla cigaretu k ústům, ovádl prst, kterým jsi sklepávala popel, dostal se dokonce dovnitř tvého těla, do tvých plic, které kouř odmítaly a kašlaly po něm.

Brzy nos nakazil i držení tvého těla. Chodila jsi příliš rovně. Když jsi s někým mluvila, neustále jsi natáčela hlavu do pozice, v níž – jak jsi upozorovala doma před zrcadlem – nos nevyčnívá tak výrazně. V lidech to vyvolávalo pocit jistého nepohodlí, nepřirozenosti, která brzy nakazila i je samotné (jako by se tvůj nos – idea tvého velkého nosu sražila rozšířit dokonce za hranice tvého těla), řada lidí z toho byla nervózní a upadala před tebou do rozpaků.

Ruce a nohy

To byla zlá doba. Černá doba růstu. Když ti bylo čtrnáct, začala ses líbat a jinak dotýkat s chlapci, protože se to jaksi muselo. Dospívající lidé jsou jak stroje. Celé dny dělají to, co si myslí, že se dělat má, a dost se v tom natrápí. Všechny ty předem připravené rebelie, pozice a pózy. Ty strašlivé večery prvních polibků, kdy se k sobě dva náctiletí lunatici nakláníjí jako svázaní ve svěracích kazajkách a dýchají a trní se jim před očima a trnou, jestli se všechno odehrává podle manuálu líbání.

Začala sis s chlappcem jménem Milan, ale strašně ses před ním styděla (nos). A Milan ti v ničem nepomohl. Byl chorobně nesmělý a velmi rafinované tě za to mučil. Milan byl cosi jako idol, protože se podobal zpěvákovi jedné v té době módní kapely, který zpíval o smrti a utrpení, což se dospívajícím děvkám líbilo. Milan nezpíval, ale pro tebe utrpení zosobňoval. Měl podivné náhady, při nichž upadal do strašné zamlklosti. Do zlověstného vyčkávání. Pozval tě do kavárny a mlčel. Šli jste se projít parkem, zpočátku mluvil, dokonce se až nepatřičně rozjařil, ale náhle umlkl a v tom stavu zamrzl. Mlčel tak strašně, tak vyzývavě, že tě z toho rozbolela hlava. Kolem večer, šerfíkový lun, park, v dálce děti na kovových trubkách, kroky a praskot štěrku pod koly kočárku, vzdálená slova, ale před tebou to strašně, urputně mlčení. Bylo to jako naklánít se přes zbraň do propasti.

Ta setkání končila rozmrzlele a téměř nenávistně. Chlapec Milan zkrfnil ret, lehce se usklbil, ty ses ze samých rozpaků taky usklbila, Milan byl najednou úplně cizí, s lehkým pohrdáním se rozloučil a klátivou chůzí se vzdaloval parkem. Zanechal tě uprostřed chaosu, který kolem tebe rozvřel, až ses nakonec zmateně zvedla a vydala se nazdarbůh a zbytečnějšími oklikami večerním městem k domovu, kde se na zdi a na dveřích lednice vlnily oranžové sluneční zbrtky a stíny slonových záclon.

Milan horerčnatě vykládal. Rozhodl se umlčet tě k smrti. Mlčel směrem k tvému tělu. Občas sis všimla, že se Milanovi třesou ruce, seděl přímo vedle tebe a jako by v sobě něco sbíral, oltz si rty, ještě chvíli sbíral, ale pak se v jeho mlčení něco přerhlo, něco v něm se rozszpalo, třas rukou ustal a on celý zhasnul a potemněl – bylo to vidět kolem očí. Právě tohle vyhasnutí byl zdroj skutečné bolesti. Totální chlad, který byl

zaznamenatelný jen díky drobnému přeskupení stínů v obličejí. Kvůli mikroskopickým pohybům hmoty v tváři toho hodná jsou probřečela celé noci.

Poprvé ses zamílovala a s hrůzou pozorovala, co se za takových okolností děje s lidským tělem. Jako by člověku odebrali řídicí příkaz na vlastní organismus. Začne být najednou nepřijemně pozorný k vlastním pohybům, ruce třeba sahají pro hrněk a člověk vidí: ruce idiota. Sahají úplně špatně, takhle se pro hrněk nesahá. Nebo nohy stoupají po schodech a člověk vidí: nohy idiota. Všechno špatně, slova špatně, tělo špatně, všechno se to má dělat jinak. Všechny pohyby se kazí podle vzoru: tělo koná, člověk vidí – idiot.

Kolik se lidé natrápí vlastním tělem. Anno. Všechny ty porce, rozměry/hmoty. Pravidla, kterými opředili svá těla. Všechna ta pravidla hlav, pravidla nohou, pravidla rtů, vlasů, nehtů a řas. Připadalo ti tenkrát, že z toho není úniku. Viděla jsi, jak i nepatrná gesta dokážou zoslovit celého člověka. Stačilo, aby se jen trochu provínil proti obrazu, který si o něm ostatní vytvořili, a hned jsi začali nenávidět. Stačilo, aby slušný, tichý a nesmrtelný hoch, který je všem milý, protože k němu mohou směřovat jakýsi cit – nebo soucit –, provedl něco nečekaného, začal tančit na vešřku, začal o sobě vyprávět špatným tónem, začal být příliš hluchý, nebo důvěrný, nebo si zahrál na svědníka a okamžitě se stal odporným.

Připadalo ti, že člověk nemá šanci uniknout svému předurčení a že to předurčení se rodí v několika čtverecích centimetrů kůže pokrývajících labku. Předurčení, které se rodí z tvaru ucha, z délky a šířky nosu, z výšky čela a zakřivení brady. Člověk buď hraje podle pravidel své fyziologie a vše je v pořádku, nebo se jí vzepře a je trestán.